

НА ДУМКУ ІНВЕСТОРІВ, СТРУКТУРНІ РЕФОРМИ ДЛЯ УКРАЇНИ Є НАЙВАЖЛИВІШИМИ

великих підприємств, що означає повну готовність країни для впровадження програми приватизації і навіть приватизацію деяких великих підприємств;

- індикатор 3+ для приватизації малих підприємств; майже повне впровадження програми їх приватизації;

На Магістерській програмі з економічних наук при Національному Університеті "Києво-Могилянська Академія" 14 жовтня 1998 року проходив семінар на тему: "Проблеми перехідного періоду" за участю Патрисії Барталом'ю, економіста з Commerz Bank Capital Markets Eastern Europe. Вона познайомила студентів із чотирьох бальною шкалою оцінки трьох головних напрямів розвитку, розробленою Європейським банком реконструкції та розвитку (Transition Report 1997), для характеристики сукупного прогресу в просуванні країни від планової економіки до ринкової. Серед цих напрямів:

1. Розвиток підприємств (приватизація великих та малих підприємств, державне управління та реструктуризація);

2. Ринки та торгівля (лібералізація цін, торгівля та система обміну валюти, політика конкуренції);

3. Стан фінансових інституцій (банківська реформа та лібералізація відсоткової ставки, ринок цінних паперів та розвиток позабанківських інституцій).

Згідно із цією шкалою, Україна (з населенням в 51.9 млн. чол. та 50% часткою приватного сектору за загальним показником ВВП) має:

- індикатор 2+ для приватизації

На фото: Патрисія Барталом'ю та студент програми Андрій Боднарук обговорюють подальші кроки у проведенні структурних реформ в Україні.

- індикатор 2 для державного управління та реструктуризації, що означає незначне зменшення держав-

* Програма впроваджується Університетом "Києво-Могилянська Академія" спільно з Консорціумом економічних досліджень та освіти (EERC). Програма фінансується консорціумом донорів, до якого входять Благодійний Фонд П'ю, Інститут Відкритого Суспільства, Міністерство зовнішніх справ Норвегії, Міністерство зовнішніх справ Швеції, Світовий Банк, Фонд Стара, Фонд Форда та Фонд "Євразія", який за дорученням консорціуму здійснює керівництво програмою.

ного управління підприємствами при недостатньому протистоянні йому системи банкрутства, політики конкуренції та корпоративного управління;

- індикатор 3 для цінової лібералізації; значний прогрес у лібералізації цін, скорочення державних поставок за неринковими цінами;
- індикатор 3 для торгівлі та системи обміну валюти, що означає знищення майже всіх чисельних адміністративних обмежень для імпорту та експорту; прозорість платіжного балансу;
- індикатор 2 для політики конкуренції; її юридичне та інституційне впровадження; знищення бар'єрів та зменшення силових дій щодо домінуючих фірм;
- індикатор 2 для банківської реформи та лібералізації відсоткової ставки;
- індикатор 2 для розвитку ринків цінних паперів та позабанківських фінансових інституцій; початок формування бірж; продаж деяких державних паперів та акцій при наявності застарілої правової та регулятивної бази у сфері торгівлі цінними паперами.

Згідно з наведеною вище статистикою, Україна має досить низькі показники з напрямів, пов'язаних з реструктуризацією економіки. "З точки зору інвесторів найважливішим для України на сьогодні є саме проведення структурних реформ", - каже Патрисія Барталам'ю. "Це означає подальшу приватизацію, спрощення всіх процедур для започаткування бізнесу в країні та знищення всіх бар'єрів для торгівлі", - додає вона.

Патрисія Барталам'ю підкреслила, що гальмування структурних реформ значною мірою впливає на зниження економічного росту навіть в країнах з монетарною стабілізацією. Так, наприклад, в Румунії у 1995 році показник економічного росту становив 7.1% від загального ВВП країни, у 1996 році - 3.9%, і вже у 1997 році без достатнього проведення структурних реформ в країні цей показник становив (-6.6%). В Албанії ситуація певною мірою повторилася: у 1995 році показник росту становив там 8.9%, у 1996 році - 9.1% і у 1997 році при незначному просуванні структурних реформ - (-7.0%).

ЄБРР НАДАЄ ПЕРЕВАГУ ПИВУ "ОБОЛОНЬ"

Наприкінці червня 1998 року Європейським банком реконструкції та розвитку в Україні було підписано 27 проектів (20 з яких припадають на приватний сектор) на загальну суму 659.86 млн. ЕКЮ. "Багато секторів української економіки дістали інвестиції, включаючи харчову переробку, фінансовий сектор, виготовлення олії та добувну промисловість, транспорт, сільське господарство, телекомунікації, модернізацію авіа- та річкового портів", - каже Мері Кей Фулер, заступник офіційного представника ЄБРР в Україні, виступаючи на семінарі на Магістерській програмі з економічних наук 28 жовтня 1998 року. Зусиллями Банку було підтримано багато приватизованих підприємств у цих галузях протягом їх реструктуризації та інституційного зміцнення.

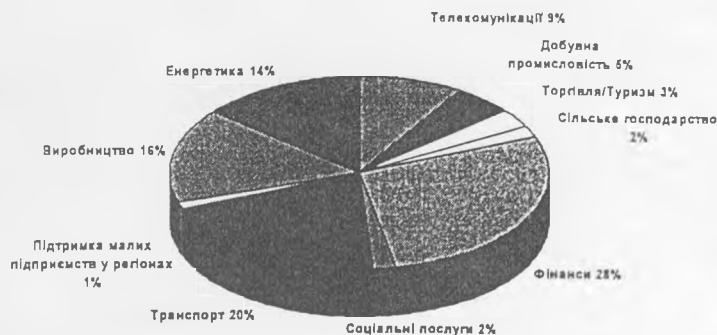
Як правило банк зосереджує свою увагу на приватному секторі, збільшуючи фінансові ресурси малих та середніх підприємств, розвиваючи

ЩО ТАКЕ ЄБРР:

- Початок діяльності - 1991 рік
- Фінансова інституція з капіталом - 20 млрд. ЕКЮ
- Працює в країнах Центральної та Східної Європи, включаючи країни колишнього Радянського Союзу
- Багатонаціональне володіння акціями: 58 країн, Європейський інвестиційний банк та ЄС
- Основний персонал становить 793 постійно працюючих осіб з 52 країн світу, персонал 28 резидентних офісів становить 170 осіб
- "Здорові" банківські принципи
- Інституція з розширеними повноваженнями;
- Банк/інвестор

діяльність приватних банків, вкладаючи кошти у розвиток таких секторів, як електроенергетика (збереження, ефективне використання та ядерну безпеку енергії, впровадження нових

ПОРТФЕЛЬ СЕКТОРІВ - 1997 Підписані угоди - 10.26 млрд. ЕКЮ

технологій для електростанцій), телекомунікації, сільське господарство, транспорт та інші послуги, які надає міська адміністрація.

Таким чином ЄБРР має чітко окреслені напрями діяльності, серед яких:

- розвиток приватного сектору,
- підтримка процесу приватизації,
- зміцнення фінансового сектору країни,
- сприяння приватному інвестуванню в сільське господарство,
- підняття ефективності енергетичного сектору,
- реабілітація та реформування ключових секторів економіки.

На сьогодні серед клієнтів банку - найпотужніші приватизовані підприємства, продукція та послуги яких користуються великим попитом на українському споживчому ринку. Серед них:

Виробниче об'єднання "Оболонь"

ВО "Оболонь" - перший в Україні приватизований пивоварний завод. У грудні 1997 року завод підписав угоду з ЄБРР про інвестування на суму 40 млн. дол. США.

Ці кошти витрачаються на модернізацію виробничого процесу та збільшення його потужності, а також впровадження нової для заводу бухгалтерської системи, що відповідатиме міжнародним стандартам.

Кондитерська фабрика "Світоч"

Кондитерська фабрика "Світоч" - це перше в Україні приватизоване кондитерське підприємство, яке в квітні 1997 року отримало від ЄБРР інвестицій на суму 8 млн. дол. США з метою модернізації його виробничого

процесу. Дані кошти витрачаються на запуск нових виробничих ліній, впровадження міжнародної бухгалтерської

"Як правило банк зосереджує свою увагу на приватному секторі", - розповідає Мері Кей Фуллер.

системи та програми "Світоч-2000", метою якої є підвищення ефективності роботи компанії.

Дніпропетровський завод по виробленню олії "Олейна"

Дніпропетровський завод по виробленню олії - це одне з найпотужніших приватизованих підприємств України

в цій галузі, продукції якого віддають перевагу майже всі українці. У липні 1994 року завод отримав перші інвестиції від швейцарської холдингової компанії, а роком пізніше ЄБРР зробив подальші інвестиції у розвиток заводу на суму 8.5 млн.

дол. США. Ці кошти були використані на фінансову підтримку розвитку процесів рафінації та розливу олії, а також на забезпечення зворотного капіталу компанії.

У вересні 1997 року ЄБРР вклав ще

додаткових 20 млн. дол. США з метою фінансування закупівлі насіння соняшника у приватних виробників.

Аеропорт "Бориспіль"

Бориспіль - це найбільший міжнародний аеропорт України, який у грудні 1993 року отримав фінансову допомогу від ЄБРР на суму 5.1 млн. дол. США, з метою переоснащення та модернізації, що дозволяє керівництву аеропорту збільшувати число міжна-

родних рейсів та пасажирів. Завдяки модернізації піднявся рівень комерційної діяльності на території аеропорту, а це в свою чергу посприяло організації позамитних магазинів та ресторанів, що збільшують прибуток аеропорту.

У майбутньому в Україні ЄБРР планує зосередити свою увагу на таких напрямках:

- розвиток та підтримка приватного сектору економіки, особливо компаній з доходом від експорту, діяльність яких сприяє заміні імпорту внутрішнім виробництвом;
- подальше виконання ролі катализатора для інвестицій підприємств з інших джерел.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА СТОРІНКИ КЕДО В ІНТЕРНЕТІ:

Сторінка магістерської програми з економіки:

<http://www.eerc.kiev.ua>

Сторінка "Вхід в Україну, перехідну економіку та економічний світ:

<http://intransz.eerc.kiev.ua>

ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА ОКСАНИ ГРИНЧАК МОЖЕ ДОПОМОГТИ УКРАЇНІ ПОДОЛАТИ КРИЗУ

Оксана Гринчак, аспірант програми EERC, розповідає в інтерв'ю про досвід навчання закордоном та свою дослідницьку роботу.

● *Оксано, будь ласка, кілька слів про себе та*

Ваш професійний досвід.

У 1994 році за результатами тестування по програмі Маскі я вирушила

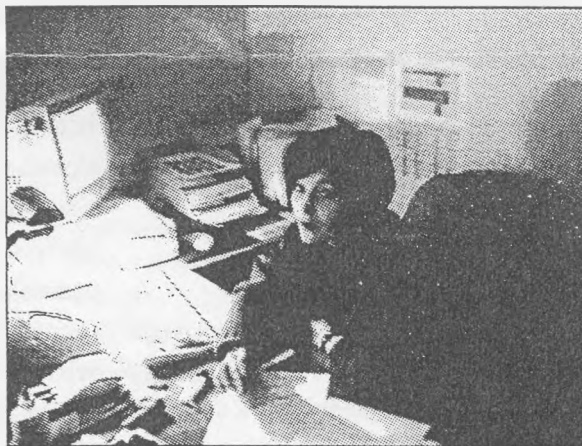
до США для отримання диплому магістра з економіки. В той час я була студенткою другого курсу НаУКМА і крім того мала диплом про вищу економічну освіту Уманського аграрного університету. Своє навчання в Америці я розпочала в Університеті Бінгхамтому у Нью-Йорку. Під кінець першого семестру я зрозуміла, що дуже хочу працювати над отриманням докторської ступені (Ph.D.). Моє рішення було повністю підтримано професорами, які у нас викладали. Я отримала від них багато порад стосовно вибору університету. Таким чином я подала аплікації до п'ятиох найвідоміших докторських програм США та отримала схвальну відповідь Чикагського Університету.

● *Які Ваші враження від навчання на докторській програмі у Сполучених Штатах?*

Отримання докторської ступені в США є дуже важким процесом. Більшість програм, особливо найвідоміших, не зараховують отриманих кредитів або пройдених курсів з інших університетів. Середній термін навчання по програмі 4-5 років. Своє навчання у Чикагському університеті я розпочала у 1995 році. Протягом першого семестру на нашій програмі викладали два лауреати Нобелівської премії - Гарі Бекер і Роберт Лукас. З одного боку то були часи натхнення та творчості,

з іншого боку - великого стресу та тиску. Обсяг матеріалу, який нам потрібно було опанувати, був неймовірним.

Департамент економіки даного університету набирив абітурієнтів в кількості більший за необхідний. Після першого року навчання ми склали іспити з трьох предметів: теорія цін (мікро), теорія прибутку (макро) та економетрика. В середньому 30% класу

"Я завжди мріяла про те, щоб моя дослідницька робота допомогла відповісти на запитання, як Україні вийти з кризи та побудувати здорову економіку", - каже Оксана Гринчак.

не змогли витримати ці тести, що призвело до закінчення їх навчання на програмі. Але все це стимулювало нас працювати ще більш старанно та краще. Багато часу студенти програми проводили разом, працюючи в групах. Це допомогло багатьом з нас стати справжніми друзями. На семінарах ми мали можливість зустрічатися з відомими економістами світу, брали участь у дискусіях, де народжувалися нові економічні ідеї та теорії. Зараз я можу сказати, що дворічне навчання на програмі було дуже напруженим, але водночас воно надавало великого задоволення.

● *Оксано, я знаю, що зараз на програмі EERC Ви займаєтесь дослідницькою роботою. І нещодавно відбулася презентація результатів цієї роботи для студентів програми.*

Розкажіть, будь ласка, про це більш детально.

Зараз триває четвертий рік мого навчання по програмі Ph.D. Я пройшла всі необхідні курси, і мені залишилось лише написати дисертацію. Протягом другого року навчання мене дуже зацікавила теорія фінансів. Мене завжди дивувало, як в економіці використовуються складні математичні формули. Перша причина, чому я вибрала саме цю сферу дослідження є те, що економіка та фінанси - це галузі, які базуються на математиці. Другою причиною мого вибору є той факт, що структура фінансової системи та

добре налагоджене функціонування фінансових ринків є дуже критичним для економік перехідного періоду. Я завжди мріяла про те, щоб моя дослідницька робота допомогла відповісти на запитання, як Україні вийти з кризи та побудувати здорову економіку.

Зараз я працюю над питанням ціноутворення на цінні папери вторинного ринку з ризиком невиплати. Це має відношення як до державного боргу, так і до корпоративно. Ця тема є дуже важливою в умовах фінансової кризи в Азії та в країнах колиш-

нього Радянського Союзу, коли уряди беруть значні кредити від іноземних інвесторів, вдаючись до величезних дефіцитів бюджету та дуже високій вірогідності невиплати боргів по цих кредитах. Перший крок мого дослідження полягає в тому, щоб спробувати оцінити вірогідність несплати українським урядом відсотків по облігаціях внутрішньої державної позики. В країнах з перехідною економікою є багато речей, які ускладнюють дослідження та отримання результатів. Серед них: корупція, державне субсидування у фінансовий сектор, слабкий розвиток вторинних ринків тощо. Проте я переконана, що результати цього дослідження можуть бути дуже корисними, як для уряду, так і для іноземних банків, які вкладають в країну свої інвестиції.